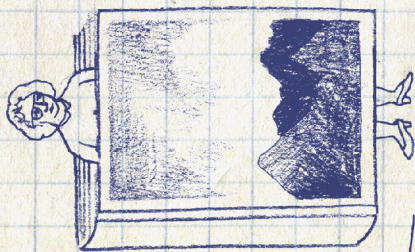

Antonín Václavík

Ámos s námi a zlé pryč

Humorný nápovědník
pro přemýšlivé učitele a rodiče

PR
OST
OR

**P R
O S T
O R**

P R
O S T
O R

Antonín Václavík

P R
O S T
O R

Antonín Václavík
Ámos s námi a zlé pryč

Humorný návodník pro
přemýšlivé učitele a rodiče

© Antonín Václavík 2025
© PROSTOR 2025
Ilustrace na obálce © Eva Bartošová 2025

ISBN 978-80-7260-649-8

Věnováno mé rodině,
která je stále jednou nohou ve škole

Úvod aneb Jak se natírá plot

Jak je to myšleno s tím plotem? Co má ohrada společného s učním?

Asi takhle. Jakmile natřete plaňkový plot, v tu ránu vidíte, jestli jste odvedli dobrou práci. Hned je na první pohled zřejmé, jestli jste nějakou tu plaňku neodbyli. A když ne hned, tak až poprvé zaprší a uschne. A nevidíte to jen vy, vidí to každý, kdo jde kolem. Co si budeme povídat, kritéria takového dobře natřeného plotu jsou totiž vcelku daná, jasně formulovaná a poměrně snadno vyhodnotitelná. A to i pro ty, co nejsou profesionální natěrači plotů. Jenže když učíte, je to složitější. O dost. Ani první průtrž mračen nemusí napovědět. To podstatné totiž zpravidla není hned vidět. S jakým úspěchem ty děti použijí v životě to, co se ve škole naučily? Sednou si tyhle naučené věci s tím, jak jsou vychovávané a jak budou vychovávat? Ovlivnila je škola nějak v tom, jestli budou hrát fér, až na to přijde? Přijali za své základní principy celoživotního učení se, kupříkladu jako že když se něco nedaří, je třeba to zkusit dál? Zkrátka jestli jste ty nejdůležitější věci ve třídě udělali správně, to se pozná až za hodně, někdy opravdu hodně dlouho.

To by ale znamenalo, že se prakticky nedá poznat kvalitní výuka.

Ne tak docela. Pokud máte ty správné oči, on i ten učitel-sko-pedagogický plot má místa, na kterých lze poznat lumpáckou práci relativně brzy. Minimálně v tu ránu, jak to doschne. Nemusíte čekat na déšť, ani na sníh, ani na zvonění. Jde o věci, které mají trochu co dělat s profesí, trochu s uměním učit, ale nejvíc s tím, co lze nazvat řemeslnou stránkou učení. No a právě z takových prkének je poskládaná tato knížka – z řemeslných přešlapů. Popisuje je, hraje si s nimi, dělá si z nich legraci a pláče nad nimi. Co kapitola, to jedna šlendriánsky natřená plaňka. A protože je každá jiná, specifická a jedinečná, zvolil jsem pro popis každé z nich jiný žánr, jiný přístup, jiný prst, jak na ně ukázat a říct: Hele, takhle by to být nemělo. Tato knížka je vlastně jeden takový hodně nevhledný plot, který byste kolem svého domu nechtěli. Vlastně byste kolem něj asi nechtěli ani chodit. Naštěstí ale takových plotů moc není. Čeští učitelé jsou, to bych rád zdůraznil, ve skutečnosti lepší, než se často, a často ve zlém, píše. V reálu narazíte spíš na dobré ploty, ve kterých sem tam nějaké to prkénko kazí celkový dojem. Takže co jde přetřít, přetřít. Co nejde přetřít, vyhodit.

A jak tuhle knížku číst?

Jakkoli. Kdo čte rád knihy od začátku do konce, ten to nejspíš vezme pěkně popořadě. Kdo rád přeskakuje, ten si asi projde názvy kapitol, které de facto fungují samy od sebe, a vybere si, na jaký řemeslný průšvih má zrovna chuť. Nebo prostě zalistuje a nechá se překvapit.

Děkuji.

Není za co.

Všechno je jednou poprvé. A už poprvé je tam skoro všechno

Váhavé zastavení před dveřmi do učebny. Jsou zavřené, ale i tak jsou až na chodbu slyšet jasné a nezaměnitelné projevy svěbytného sociálního světa školní třídy po zvonění. Za dveřmi sehraň koncert na různých úrovních kooperujících entit, před dveřmi odhodlání a odvaha na rozklepaných nohách profesní i lidské nejistoty. Hluboký nádech. Letmá kontrola všeho, co se obecně považuje v této situaci za důležité – diář, pero, učebnice, vlasy, mobil, srdeční tep, tričko přes kalhoty, sebejistý výraz. Výdech.

V příštích pár dnech se takhle ještě párkrát zastaví, ale za několik týdnů už bude jistější, sebevědomější a vezme rovnou za kliku. A za několik měsíců už bude naprosto klidný, i když zjistí, že si zapomněl diář, učebnici a možná i něco dalšího. Dnes ale ne, dnes je to poprvé.

První vkročení do třídy v roli řádného celoučkového učitele. Profese se transformuje do zaměstnání, Mgr. mutuje do reality. Jenže zkušenosti z povinných praxí během studia se cestou od dveří ke katedře mění v rozmazanou černobílou fotografii neznámého a k objektivu fotoaparátu zády otočeného hráče jazzu v už neexistujícím klubu bůhvídkde. Nikdy nebyla zodpovědnost tak osamělá, dlouhodobá a neurčitá. Ještě nikdy nikdo takhle nepozoroval každý jeho krok, pohyb,

pohled. *První vyučovací hodina poprvé* – klap – *Akce!* Záběr se nedá opakovat. Sucho v ústech, abeceda rozsypaná po podlaze, před zrcadlem nacvičená úvodní řeč skáče z okna.

První pozdrav, první záznam docházky, první představení se, první monolog obsahově zaměřený na společnou budoucnost ohraničenou koncem června daného školního roku a počtem hodin za týden, kdy se budou potkávat. První zakoktání se, první „pšššt“, první dilema – sednout si nebo zůstat stát? První vtípky z obou stran, první pocit trapnosti, první zapamatované jméno. A první zapomenuté. První pozitivní reakce. Ale také první zkušenost s těmi, co mají neodolatelnou a škodolibou (ne však nutně zlou) potřebu vyzkoušet, co ten člověk před tabulí všechno vydrží. Je čas se rozhodnout – ztuhní/uteč/zaútoč.

První vyvolání, první otázky, první odpovědi. Nic nejde vzít zpátky, nic se absolutně přesně neopakuje. Dívka v první lavici a její první upřený pohled. První pokus o zlegalizovaný výlet na toaletu, první osobní otázky, první nutkání zařvat, první pocit moci i bezmoci. První pohled na hodinky. Ještě zbývá 35 minut. První zjištění, že čas v učebně plné dětí plyne jinak než na papíře a v hlavě, jinak než v normálním světě. Aby ne, Einsteine...

Co všechno má ještě nálepku *poprvé* během této premiérové vyučovací hodiny? Skoro všechno. Pokaždé tam bude skoro všechno. Většina vyučovacích hodin, které přijdou, budou v nějaké podobě směskou variant školních mikro-situací, edukačních okamžiků, interakcí, emocí, momentů učení (se), projevů učitelova pojetí výuky, psychologicko-pedagogické rutinní práce a kreativity. V receptu každé hodiny bude špetka improvizace, dvě lžičky diferenciacie, půl kilogramu rutiny, jeden litr řemesla a dva stroužky digitálních kompetencí.

Ale co teď? Jazzman je stále otočený zády. Bude otočený ještě 35 minut.

Jak se do tříd volá, tak se ze tříd ozývá

pondělí, 6:00

Toho rána jsem si přál jen jedno, aby tenhle den byl co nejrychlejší za mnou a já byl zpátky ve svém křesle, nebo ještě líp – ve své posteli. Byl jsem vyčerpanější, vyštávenější, tělo plné modřin. Mozek vysílal opakovaně žádost o sklenku whiskey, doutník, šero a absolutní ticho. Poslední případ mi ukázal, že moje fyzická schopnost pomalu upadájí. A to bolí. Hodil jsem na sebe poslední čistý oblečení, do sebe dva oschlé plátky šunky a vyrazil do města, který se stejně jako já neochotně probouzel do nového dne. Kličkoval jsem mezi lidma a tramvajema a ani mě vlastně nepřekvapilo, že začalo pršet. Příroda se často umí sladit s tím, jak se člověk cítí. Naštěstí jsem už byl na místě. Stál jsem pod přístřeškem u vchodu do budovy základní školy a hledal zvonek. Nemám zvonky rád. Nemám rád, když nevidím, s kým mluvím. Než jsem ale stačil zazvonit, dveře se otevřely a v nich stál starší muž. Vítal mě s úsměvem od ucha k uchu, jako by snad neznal to rčení, že v práci dobře, doma líp. Kromě zvonků ještě nemám rád optimisty.

„Pan ředitel?“ zeptal jsem se usměvavého dveřníka a doufal, že jsem vyslovil lichotku, nikoli skutečnost.

„Určitě ne, určitě ne, pane komisaři,“ opravil mě, „já jsem

tady vrátit. K panu řediteli vás hned zavedu, pojdte za mnou. Už na vás čeká.“

Můj evidentně informovaný průvodce se tvářil na pohodu, jako by se tu snad ani nic vážného nestalo. Než jsme dorazili ke dveřím s cedulkou ŘEDITEL ŠKOLY, stačil mi říct dva, tři vtipy, ale já ho neposlouchal. Snažil jsem se sledovat, kudy procházíme, a tvořit si v hlavě 3D model budovy. Ze slušnosti jsem se ale zasmál, což ho evidentně potěšilo, a než mě zanechal mému osudu, nadšeně mi slíbil, že až budu odcházet, řekne mi ještě jeden vtip, a to se prý budu za břicho popadat. A pak že se slušnost vyplácí.

Než jsem stačil zaklepat, dveře přede mnou se samy otevřely. Zatím se zdá, že v této škole mají otvírací systémy rozvinutou umělou inteligenci a vstřícný chování.

Muž za dveřmi mi nezavdal sebemenší důvod k pochybnostem ohledně své funkce v této budově. Oběma rukama mi stiskl pravičku, zapíchl se do mě očima plnými naděje a zašeptal, jako by se bál, že ve škole i chodby mají uši: „Jsem rád, že jste dorazil tak brzy, moc vám děkuji, opravdu moc děkuji! Prosím, pojdte dál a posaďte se.“

„Děkuji, posadím se rád.“

„Dáte si kávu?“ nabídl mi dávku kofeinu. Myslím ani ne tolik ze slušnosti, jako spíš z obavy o mou bdělost, protože jsem vypadal, že každou chvíli usnu.

„Dám. Velkou, s mlíkem, ehm... s mlékem, dva cukry. Děkuji.“

Moje odpověď mu z nějakého důvodu udělala radost. Možná usoudil, že si svůj bídný stav uvědomuju a chci být čilej, abych tomuhle případu mohl věnovat zvýšenou pozornost. On zase věnoval zvýšenou pozornost tomu, abychom v ředitelně nebyli nikým rušeni, a kafe udělal sám. Bylo vidět, že to dělá poprvé.

„Tak o co jde, pane řediteli? Ústředí mě sem poslalo s tím, že celá věc má – řekněme – velmi delikátní charakter. Až tak delikátní, že jsem nedostal žádný, ehm... žádné informace.“

„Ano, ano, ještě jednou děkuji, že jste přišel tak brzy, pane komisaři. A zrovna vy! Máte výbornou pověst! Ano, opravdu se jedná o velice choulostivou záležitost. A pro chod naší školy vlastně věc bazální, takřka životně důležitou.“

„Rozumím, pane řediteli. Myslím ale, že bychom už mohli přejít rovnou k věci,“ povzbuzoval jsem ho ve snaze posunout naši konverzaci o kousek blíž k cíli.

„Dobře, řeknu to bez obalu, není na co čekat. Prostě...“ začal ze sebe soukat plačtivým hlasem, „prostě se nám ztratilo Dobré Klima školy.“

Poslední tři slova řekl ředitel s nepřeslechnutelným důrazem, abych si snad nemyslel, že jde o nějakou maličkost.

„No, nebudu nic předstírat, překvapil jste mě. To jste docela ve velkém... Ehm, velkých problémech.“

„Přesně tak!“ ulevilo se mu, že nemám celou věc za patálii, kterou může vyřešit místní pochůzkář.

„Co mi k tomu můžete všechno říct?“ zeptal jsem se a vytáhl svůj papírový zápisník.

„No,“ začal neurčitě, „nějaké menší problémy, z dnešní perspektivy asi i indicie, že se něco děje, už jsem pozoroval delší dobu. Ale vždycky to nějak pominulo. Nenapadlo mě, že jde o náznaky, o signály, že se něco vážného děje. Ale večera odpoledne se stalo pár věcí, ze kterých bezpochyby plyne, že Dobré Klima je pryč.“

„Mluvíte tu o efektu žáby v pomalu se ohřívající vodě, která se nakonec uvaří?“ zkusil jsem se nahlas zorientovat.

„Přesně! I když... Za poslední roky jsme udělali několik věcí, hromadu věcí, aby se to nestalo. Třeba na chodbách máme gauče. Víte, wellbeing bereme velmi vážně. Udělali jsme si i vnitřní audit našeho Klimatu. Ve všech sledovaných aspektech jsme dopadli velmi dobře, až nadprůměrně. Zkrátka tomu nerozumím. A pokud se to nevyřeší, Klima se nenajde, nebo se najde mrtvé, nevím, co se stane. Škola možná ze setrvačnosti ještě nějakou chvíli poběží; pár měsíců, možná i rok, ale pak se to celé sesype.“

„A co přesně se tedy v pátek stalo?“

„Pane komisaři, normálně, jak to občas dělávám, šel jsem se na konci přestávky projít po chodbách. A hned první věc, slyšel jsem pár dětí škaredě – nehezky mluvit o několika členech pedagogického sboru. Po celé škole byl děsný řev. Učitele na dozorech, pardon na dohledech, nikdo neposlouchal. Když zazvonilo, skoro nikdo nešel do své učebny a kdo šel, ploužil se jako šnek. Když se chodby konečně vyprázdnily, koukám, jaký je na nich nepořádek. Všude papírky, obaly od čokolád, prostě hrůza. Pokračuji v obchůzce a slyším, jaký je v učebnách strašný hluk, žáci křičí, nedávají pozor, volají neuctivě na učitele, no co vám mám povídat. Zdrčeně jsem se vrátil sem do ředitelny a snažil se vzpamatovat. Jenže za chvíli mi sem vpadla paní kolegyně, že už nemůže dál, že s devátou bé končí a tak. Do toho mi volal školník, že nějací žáci evidentně schválně ucpali toaletu a po celé chodbě v prvním patře plavou... Víte co. Celý víkend se tady uklízelo a větralo. Pak si přišla jedna kolegyně stěžovat na druhou, že jedná s její třídou za jejími zády. A dál, pane komisaři, když jsem...“

Pozorně jsem poslouchal ředitelovu výpověď a dělal si poznámky. Díky bohu za těsnopis, bylo toho hodně. Celou dobu ve mně klíčilo podezření, ale co si člověk neověří, tomu se nevěří.

„Dobře, podívám se na to. Dáte mi seznam zaměstnanců školy?“

„Jistě, tady jsem vám ho připravil, čekal jsem, že ho budete chtít. Máte tam i nějaké informace o nich.“

„Podezíráte někoho?“ překvapil jsem řídu přímou otázkou.

„Nevím, nevím. Jsem z toho celý nesvůj. Nějaké tipy bych měl, ale víte jak.“

Listoval jsem seznamem, muselo to působit dojmem, že jen tak zběžně, já byl ale veden svou intuicí.

„Toto září k vám nastoupilo sedmnáct nových pedagogických pracovníků a předešlé září patnáct?“

„Ano, přesně tak,“ odpověděl nezaujatě.

Sakra, pomyslel jsem si. Tahle žába musí být uvařená už pěkně dlouho, akorát si toho ještě nikdo nevšiml. Moje podezření začalo mít jasnější obrysy, ale nechal jsem si ho pro sebe. Jak říká Shakespearův šašek – Říkej miň, než kolik znáš.

„Mohu na vás mít ještě jednu prosbu?“ probral mě z přemýšlení ředitel.

„Zkuste to,“ odpověděl jsem nepodřízeně, ale ne nevstřícně.

„Víte, všem jsem řekl, že jste z České školní inspekce a že tu jste kvůli nějakému výzkumnému šetření ohledně cizích jazyků. Nevadí?“

„Nevadí. Ale co ten vrátný? Ten ví, kdo jsem.“

„Nebojte, ten bude mlčet jako hrob, to je můj tchán. Můžete se spolehnout, pro všechny ve škole jste školní inspektor a nejste nijak důležitý. Mimochodem, že je to můj tchán, to také nikdo neví, takže tak, pochopte.“

Milej pane řediteli, pomyslel jsem si, vaše Dobré Klima má v těle tolik děr od kulek, jen za tu dobu, co tu sedím, že jeho zmizení, ne-li smrt, přestává bejt záhadou.

„Dobře. Začnu hned.“

„A smím se zeptat, jaký bude váš postup?“

„Jistě. Celý dopoledne budu chodit po škole a dívat se.“

„A to stačí?“

„Uvidíme.“

„A pak?“

„A pak vám řeknu, kde vaše Dobré Klima je.“

Moje poslední slova ředitele hodila do křesla jako přetížení 8G Gagarina při startu Sojuzu. A to jsem mu nepráskl, že hned potom půjdu domů a budu tři dny spát. Nebo půjdu k Lauře, ale spát budu tak jako tak.

„Dobře, spoléhám na vás. Tady máte klíče od všech dveří, které tu v budově jsou.“

Poděkoval jsem za klíče, dopil kafe a nenápadně se

infiltoval mezi přicházející děti na chodbě. Nějaká holčička se na mě škaredě dívala. Aby ne, nebyl jsem přezutej.

13:00

Celý dopoledne, přesně jak jsem řídovi řekl, jsem strávil procházením školy. Celý vyšetřování mi usnadňovaly prosklené dveře do všech učeben. Stačilo se zastavit a dívat se. Nikdo si mě nevšímal, v učebnách bylo světlo a na chodbě tma, takže jsem byl prakticky neviditelný.

Během přestávek jsem se snažil mluvit s kantorama i s dětma. Nezávazně, jen tak. Že si nemusím dávat bacha, abych neprozradil své inkognito, mi docvaklo hned. Všichni mě oslovovali pane komisaři, žáci za zády Colombo, Sherlocku a Maigrete. Něco před nima hrát, to bych se akorát ztrapnil. Na první dobrou ve mně hrklo, že když ví, kdo jsem, budou opatrní. Opak byl pravdou. Mluvili bez zábran. Asi to potřebovalo ven.

Po dvanáctý jsem se potřeboval zašít. Učitel středního věku, v mém zápisníku pojmenovanéj „vstřícný“, mi doporučil vrátnici se slovy, že teď tam mistr tchán nebude, protože si vždycky touhle dobou odskakuje domů vyvenčit čokla. Utřídil jsem si tam myšlenky, seznam zranění hodil na papír a posunul tělo do ředitelny. Případ byl jednodušej, mý podezření nemělo trhliny, důkazů jsem měl, že by se nima dalo dláždit Rudý náměstí, dvakrát, nebyl důvod to protahovat. A taky jsem to už chtěl mít rychle celý za sebou. Pokud se totiž nepočítá litr kafe, dva brufeny a pětistovka vitamínu cé, nic jsem od rána nejedl.

„Tak,“ vystřelil na mě ředitel otázku, hned jak za náma zavřel dveře, „kde je naše Dobré Klima?“

„Nikde, pane řediteli.“

„Nikde? Chcete tím říct, že...?“

„Přesně tak. Je mi to líto. Zdá se, že se drželo dlouho. Ale schytalo tolik kulek do zad ze zbraní všech možnejch kalibrů a tolik kopanců do slabin, že konec byl nevyhnutelný.“

Pozorovat řídův trojboj – moje metafory, moje čeština a můj závěr vyšetřování – bylo smutný i zábavný současně.

„Kdo ho zabil?“

Nechtělo se mi v tu chvíli odpovídat bez vysvětlení, bez pointy. Všechno má své správné načasování. Teda všechno kromě té šílené bolesti, co slavila mezi mýma ušima svátek kocoviny.

„Pane řediteli, celý dopoledne jsem procházel školu, mluvil s učiteli, s žáky, díval se, prohlížel nástěnky a přemejšlel. Už jsem pár mrtvol viděl, ale tohle je moc i na takového starýho cynika, jako jsem já.“

Reakce řídi bylo možný číst jen v jeho obličejí. Hodně bledým obličejí. Hlasivky měl hozený v režimu off, tak jsem pokračoval:

„Takže, jak jsem naznačil, seznam těžkejš zranění je docela dlouhej. A těch smrtelnejch je víc. Hádám, byl to dost trýznivej konec.“ Už se mi dál nechtělo řídu verbálně devastovat, tak jsem mu předal své poznámky. Ať si počte o tom, jak se pod touhle střechou uplatňuje princip kolektivní viny, jak se trestá známka a hodnocení, jak se chování a sympatie zrcadlí do známek na vysvědčení, jak jeden učitel ponouká děti k donášení na druhýho učitele, jak se učitelům měří podle jejich servilnosti vůči vedení školy, jak se finančně více hodnotí administrativa než kvalitní výuka, jak se v učebnách klidně nechávají zvedlý židličky během výuky, jak mají žáci volitelnej předmět, kterej si nevolí, jak se ve třídách mluví o dětech, který tam nejsou, a na poradách o učitelích, který nebyli pozvaný, jak...

„No, pane komisaři, to je... Nevím, co říct. Kdo má tohle na svědomí, ten nemůže v noci spát.“

„Nevím, nejsem spánkovéj expert. Ale z takovýho masakru by i Čingischán měl chlupy v pozoru.“

„Dobře. Ale zatím jste mi neřekl, kdo je vrah? Kdo teda zabil naše Dobré Klima?“ nadhodil jedinou logickou otázku

v tomto okamžiku, i když řeč těla prozrazovala, že by to klidně raději nechal být.

„Vy, pane řediteli.“

Na chodníku směrem od školy se válely slupky od banánů, co se rozdávaly ve školní jídelně odměnou za pěkně sněžený blaf. Po ranním dešti ani památka, občas dokonce mezi mrakama problesklo slunko, ale vždycky jen na pár sekund. To hezký nikdy nevydrží dlouho.

Pan ředitel se dneska možná opije, možná mu večer nebude dobře. Zejtra cinkne svejm kámošům a proberou spolu jeho situaci. Protože ruka ruku meje, nějak z toho vyklouzne a nejenže si to nevodsedí, zůstane ve svém křesle nebo povýší na nějakej školskej úřad, kde bude mít míň práce, víc moci, víc peněz a chytřej kávovar. Za půl hodky budu v kanceláři a do dvou hodin hodím šéfovi zprávu na stůl. Cinknu Lauře a pak... Pak možná zapomenu, že jsem někde byl.

Učebnice není tematický plán. Fakt není

„Jen učebnice a nebe jsou dokonalé.“

— J. Updike

Na počátku Bůh stvořil nebe, zemi a školu. Škola ale byla pustá a prázdná, ve třídách bylo tmářství a nevědění a nad tím vším se vznášel duch anarchie.

A tak Bůh řekl: „Ať je kurikulum!“ – a bylo kurikulum. Bůh viděl, že kurikulum je dobré, ale viděl, že to chce na základě kurikula vytvořit podrobnější plán na všech deset měsíců školy. A tak Bůh oddělil od kurikula myšlenku a udělal z ní podrobnější plán a nazval ho *tematický plán*. Byl večer a bylo ráno, 8:00, hodina první.

Tehdy Bůh řekl: „Ať tematický plán nese semeno času, výstupů, cílů, vlastností dítek a oblíbených didaktických metod vzdělavatelů: cíle ať nesou semena kompetencí, učiva i témat a různé druhy forem práce a rok ať dělí se na školní část a prázdninovou část.“ A stalo se. A Bůh viděl, že je to dobré. Bylo ráno, hodina druhá.

Bůh řekl: „Ať tematické plány svítí na cestu školním rokem, aby podle nich vzdělavatelé mohli vybírat vhodné učebnice, aby oddělovaly od sebe učebnice vhodné a nevhodné, dobré a špatné a aby plody období, dnů a let sbírali podle

tematických plánů, ne podle obsahů učebnic.“ A stalo se. Bůh učinil dvě veliká rozhodnutí: větší, aby tematický plán vzdělavatel si mohl tvořit svobodně podle kurikula, ne podle učebnic a jiných vzdělavatelů, a menší, aby tematické plány neměly předepsanou podobu a nebyly součástí povinné dokumentace. A Bůh viděl, že je to dobré. Bylo ráno, hodina třetí.

Bůh řekl: „Ať se tematické plány hemží nápady, zkušenostmi a skrytým, nezamýšleným i jiným kurikulem.“ Bůh také stvořil předmětové standardy. A viděl, že je to dobré. Bůh tematickým plánům požehnal a řekl: „Buďte podrobné i obecné, krátké i dlouhé, ale buďte reálné a ne pouze formální!“ Bylo ráno, hodina čtvrtá.

Bůh řekl: „Ať tematické plány jsou jen odhady, ať je možné je v průběhu školního roku upravovat a vylepšovat, ať nejsou mrtvým textem ve skříni!“ Bůh stvořil tematické plány ke svému obrazu a k obrazu vzdělavatelů. Bůh také řekl: „Hle, vyučující, dal jsem vám tematické plány, aby vám pomohly, ne aby vám přidávaly práci. Tvořte je poctivě, neopisujte z učebnic a číňte vše dobré pro své žáčky...“ A stalo se. Bůh viděl všechno, co učinil, a hle, bylo to velmi dobré! Bylo poledne, konec vyučování.

Nejlepší skupinová práce pro introverty je samostatná práce

Pátrací četnická stanice Komňa

Záznam výslechu podezřelého:

Alois Tichý

Údaje o podezřelém:

12 let, domovem v čísle 154 v Komni, žák obecné školy
tamtéž

Výslech vedl:

vrchní strážmistr Václav Marný

Další osoby přítomné u výslechu:

štábní strážmistr Vladimír Vostrý

Věc:

podezření z krádeže řešení školního projektu

Otázka:

Lojzo, víš, proč tu jsi?

Odpověď:

Nevím.

Otázka:

Jsi podezřelý, že jsi sám nevypracoval školní projekt, že jsi
ho nějak ukradl nebo opsal. Co nám k tomu můžeš říct?

Odpověď:

Že to není pravda.

Otázka:

Není? A jak vysvětlíš tohle? Tví spolužáci na tom pracovali ve skupinách, třeba i v pěti. Dalo to asi dost práce. Jenže ty jsi to dělal sám. To jsi přece nemohl stihnout, Alois!?

Odpověď:

Není to pravda, nic jsem nevopsal. Podívejte se na to, dyť to mám úplně jinak!

Otázka:

To je sice pravda, ale nijak to nevysvětluje, že jsi ten projekt opravdu neopsal, že jsi ho udělal sám! [...] Proč jsi ho vlastně dělal sám? Proč jsi se nespojil s nějakou skupinou spolužáků?

Odpověď:

Prostě pracuju raděj sám.

Otázka:

Ano? A není to náhodou tak, že když jsi s nikým nebyl spojený, nebyl nikdo, kdo by tě mohl usvědčit z podvodu?

Odpověď:

Nebylo. Ten projekt jsem fakt udělal sám.

Otázka:

Dobře, Lojzíku, tak nám zkus říct, proč rád pracuješ sám, bez pomoci. Přece když na něčem pracuje víc lidí, víc se toho udělá, ne? A je to rychlejší.

Odpověď:

No, někdy jo. Třeba když máme nalajnovat vápnem hřiště za školou, aby se mohl hrát nějaký turnaj, to jo, to je fakt rychlejší, to by jeden dělal celý den. Ale když jde o nějaký třeba projekt z matiky, jako tenhle, tak pracuju raděj sám.

Otázka:

Dobře, ale proč?

Odpověď:

No někdy mě třeba ti ostatní ve skupině ruší, nemůžu se na to soustředit. Nemůžu si udělat pauzu, kdy chci, nemůžu to dělat tam, kde chci... Prostě tak.

Otázka:

Lojzo, nejsou to jen výmluvy? Proti tobě mluví důkazy. Sám jsi přece ten projekt nemohl stihnout a získat hodnocení za A jako někteří tví spolužáci, co pracovali ve skupinách.

Odpověď:

Ale já to nemám tak obsáhlé jako spolužáci.

Otázka:

Dobře, podíváme se. (Studium dokumentace, dokumentaci poskytl řídící učitel Gregor Hálek.) Lojzo, ten tvůj projekt je opravdu méně obsáhlý než projekty tvých spolužáků. Ale i tak máš Áčko. Jak si to vysvětluješ?

Odpověď:

Tak, pane četníku, když jsem pracoval sám, musel jsem se soustředit jen na zadání, nedělat žádné zbytečné aktivity k tomu a tak. Ale to zadání jsem splnil.

Otázka:

Lojzo, říkal jsi to takto i panu učiteli?

Odpověď:

Neříkal. On se mě neptal a hned ty projekty přinesl na četnickou stanici...

Otázka:

Lojziku, my se na to ještě podíváme, ale vypadá to, že jsi opravdu nevinný. Chceš k tomu celému ještě něco dodat?

Odpověď:

Ne. A děkuju, páni četníci. Už teda můžu domů?

Osoby přítomné výslechu byly seznámeny s obsahem zápisu, se zápisem souhlasí, nežádají jeho doplnění a nevznášejí proti jeho obsahu námítky.

Co je učitel s křišťálovou koulí? Velký špatný

archivní spis 12.008024.56-KK-OP/12B

tajná zpráva OVV (Oddělení výchovy a vzdělávání) tajné
služby JAK-I

typ: přepis částí odposlechů sledovaných subjektů
(učitelů)

zaměření: sebenaplňující výroky k žákům a o žácích
umístění odposlouchávacích zařízení: kabinety, školní
učebny, školní chodby

odposlech nahrál, přepsal, zpracoval, vybral a utřídil agent
GOLEM

Matika ti nikdy nepůjde.
Jazykama se nikdy živit nebudeš.
Nikdy nebude dělat nic pořádnýho.
Ta se na střední nikdy nedostane.
Tohle se ona přece nikdy nenaučí.
To je marný, jedničku z fyziky stejně nikdy mít nebudeš.
Ten skončí pod mostem.
Jestli se dostaneš na gympl, tak spíš omylem.
Budeš rád, když budeš vlát za popelářským autem.
Na gymplu mu nebude dobře.
Bylo by mu líp na jiné škole.

Řídit vlastní firmu? Ten bude tak akorát řídit vlak v luna-parku!

Nahoře v patře druhého stupně budeš vzpomínat, jak ti tady dole na prvním stupni bylo dobře.

Jeho mladší sourozenec bude to samé.

Učil jsem její matku, tohle nebude jiné.

Nastoupí k tátovi do reklamky a do roka ji přivede ke krachu.

Čeština jí nepůjde, to mají v rodině.

Jednou budeš muset dělat spíš něco rukama. Hlavou to nepůjde.

Vždycky na to bude levej, smiřte se s tím.

Jestli tenhle půjde na vysokou, tak vrátím diplom.

Jestli dostaneš za tohle jedničku, tak to se budu divit.

Tohle bude pro tebe těžké, hodně těžké.

To nezvládneš.

Ty asi tu olympiádu zkoušet nebudeš, ne? Zbytečně by ses s tím trápila.

Nic takového jako průměrná česká škola, průměrný žák, průměrný učitel, průměrná třída a průměrný plat učitele neexistuje

21. 8. 2025

13:00 našeho času

P3: Průzkumník P3 volá mateřskou loď, průzkumník P3 volá mateřskou loď, ozvěte se.

DPP: Tady mateřská loď. Mluví první důstojník pro průzkum. Slyším tě, Pé trojko. Podej hlášení. Dlouho ses neozval.

P3: Omlouvám se, náročnost úkolu, nečekané události...

DPP: Pé trojko, rozumím. Sděl charakteristiku zkoumaného planetárního objektu.

P3: Zkoumaná planeta obíhá kolem své hvězdy jako třetí v pořadí, v galaktické mapě vesmíru nese název SK09109, pracovní název je Modrá. Modrá je hustě osídlená jednobuněčnými i mnohobuněčnými organismy většinou na bázi uhlíku, vodíku, kyslíku a dusíku. Existuje zde bohatá biodiverzita. Jako dominantní obyvatele planety jsem vyhodnotil malé, šesti- a vícenohé, na několik částí členěné tvory, jejichž tělo sice není zpevněno skeletem, zato se ale dokážou organizovat s až pozoruhodnou dokonalostí.

Z vědeckého hlediska je ale zajímavý jiný druh. Dvounohý, bez srsti, velmi zranitelný. Dobrovolně upouští od svých původních evolučních výhod a resilientních schopností

a vykazuje zvláštní typ komplexních dispozic, obsahujících v sobě dva protichůdné prvky, prvek pojmu budoucnost i prvek sebedestrukce. Zvládl za poměrně krátkou dobu své existence na planetě vybudovat jakousi primitivní technologicky a energeticky vyspělou civilizaci. Dokáže létat nad vzdušný obal Modré, dokonce zvládl zástupce svého druhu dopravit na přirozenou družici planety. Pokud jim něco náhodou uletí o něco dál, nazývají to sonda.

DPP: Rozumím. Co je na tom druhu tak zajímavého? Je tam potenciál pro další výzkum? Třeba výzkum anomálií? Zatím to pořád zní jako standard.

P3: Z biologického hlediska tam nic není. Ovšem extrémně zajímavý je jejich systém přípravy mláďat na dobu následující po dosažení pohlavní zralosti. Ve své komunikaci to nazývají vzdělávání. S ničím takovým jsem se ještě nesetkal.

DPP: Rozumím, Pé trojko. Na jakém principu toto jejich vzdělávání funguje?

P3: Srovnal jsem jejich systém se všemi známými modely, zatím bezvýsledně. Potřebuji více dat na analýzu, abych mohl udělat kvalifikovaný závěr.

DPP: Rozumím, Pé trojko. Máš povolení k prodloužení pobytu na Modré za účelem sběru většího počtu dat z výzkumného pole Vzdělávací systém na Modré. Nezapomeň na dokonalé utajení! A brzy se ozvi. Končím.

P3: Bez obav. Jakékoli narušení jejich prostoru, které nelze vysvětlit, označují za fake a pozorovatele vláčí galaktickým bahnem. Končím.

14. II. 2023

14:00 našeho času

P3: Průzkumník P3 volá mateřskou loď, průzkumník P3 volá mateřskou loď, ozvěte se.

DPP: Tady mateřská loď. Mluví první důstojník pro průzkum.

Slyším tě, Pé trojko, podej hlášení. Jsme tu všichni zvědaví na tvá zjištění.

P3: Provedu. Pro jistotu zopakuji zadání: Prozkoumat výchovný systém mládat vybraného biologického druhu na Modré. Nejdříve jsem vybral lokalitu. Tento druh dělí svá území na jakési celky, uvnitř kterých je všechno jinak, než v celcích sousedních. Vybral jsem namátkou jeden takový celek uprostřed zemské pevniny. Shodou okolností se na něm nachází naše bývalá základna, daný druh ji ve své komunikaci nazývá Houska.

DPP: Rozumím. Pé trojko, přejdi už k samotným výsledkům a nenapínej nás.

P3: Samozřejmě, omlouvám se. Nejdříve jsem srovnal jejich systém s už známými systémy. Ze začátku se jevílo, že by mohlo jít o vzdělávací systém s cílem šťastné a uspokojené mládeže, jehož principem je mláděcentrismus. To se ale při bližším zkoumání nepotvrdilo. Zkusil jsem tedy komparaci se systémy, jejichž cílem je dobře technicky i fyzicky vybavený budoucí otrok. Ty fungují na principu poslušnosti a vymývání mozků. Negativní. I když některé společné prvky jsem objevil. Ani další porovnávaný systém cílený na výchovu existenčně nezávislého člena společenstva, který stojí na principech získávání zdrojů, se nejeví se vzdělávacím systémem na Modré jako shodný.

DPP: Pé trojko, jaký je tvůj závěr? Zatím tady z toho nejsme moc moudří.

P3: Prošel jsem všechny další systémy a žádná shoda. Ten jejich vzdělávací systém je pro nás zcela nový, ještě nepopsaný.

DPP: Rozumím. Tedy nerozumím. Takže nemáš žádná data?

P3: Mám. Podařilo se mi trochu proniknout do principu, na kterém ten jejich systém funguje. Předpokládám, že na základě hloubkového studia tohoto principu bude možné později popsat celý systém.

DPP: Pokračuj, Pé trojko.

P3: Princip jejich vzdělávacího systému je průměr.

DPP: Myslíš aritmetický průměr? Součet hodnot vydělený jejich počtem?

P3: Přesně tak, důstojníku. Všechno začíná už tím, že tento druh své vzdělávání realizuje hromadně v prostoru, který nazývá škola. A tuto školu charakterizuje právě průměrem. Průměrná škola má takové a takové výsledky ve srovnávacích testech, průměrná škola získala takové a takové dotace, průměrná škola má tak a tak staré učitele, průměrná škola má tolik a tolik žáků. Učiteli nazývají vybrané autority, které vzdělávání ve škole realizují, žáci je pak souhrnný název pro mláďata vzdělávaná v dané škole.

DPP: Rozumím. To je zajímavé. Lokalizoval jsi nějakou takovou průměrnou školu?

P3: Negativní. Neexistuje. I zde průměr neudává... Je to zkrátka jen průměrná hodnota. Ale dál. Také ti učitelé jsou průměrní. Průměrný učitel je takový a takový, průměrný učitel má takové a takové vzdělání, průměrný učitel je tak a tak kvalitní, průměrný učitel chodí na tolik a tolik vzdělávacích seminářů DVPP za rok, průměrný učitel rozumí IT tak a tak...

DPP: Pé trojko, přestávám ti rozumět. Lepší bude jeden takový exemplář odchytit a otestovat v našich laboratořích.

P3: Negativní. Neexistuje. Hledal jsem, nenašel. Stejně je to s průměrným žákem. Průměrný žák má takové a takové výsledky, průměrný žák pochází z takových a takových rodin, průměrný žák má takové a takové vzdělávací potřeby, průměrný žák reaguje na takové a takové výukové metody, průměrný žák vyžaduje takovou a takovou podporu...

DPP: Pé trojko, teď už se tu ale opravdu ztrácíme všichni. Zkuste vysvětlit.

P3: Provedu. Co se týká průměrného žáka, je tento princip zjevně opravdu propracovaný. Jen ho stále nechápu. Navzdory reálné neexistenci takového jedince celý systém

nejlépe a hladce funguje, když jsou všichni žáci průměrní. Ve výsledcích vzdělávání, v chování, v kreativité, ve všem. Pokud se některý žák dostane pod průměr, systém se ho snaží všemi prostředky dostat k průměru. Všiml jsem si, že i za cenu hrozeb. Pokud se to nepodaří, stává se mládětem druhé kategorie. Pokud se žák naopak dostane nad onen průměr, systém se tváří, že ho k průměru netlačí, ale některá data na to neukazují. Taková nadprůměrná mláďata systém někdy seskupí společně, oddělí je od stáda a snaží se je vzdělávat hromadně na vyšší znalostní a dovednostní úrovni.

DPP: Rozumím... Rozumím tomu dobře, že systém nadané vůdce oddělí od stáda a dělá z nich elitu?

P3: I tak se to dá interpretovat. Na druhou stranu, někdy nechají nadprůměrná mláďata s ostatními, ale nevěnují jim potřebnou pozornost. Zdá se, že s tím má systém velký problém. Neumí chovat efektivně společně mláďata různých talentů. Patrně jsou v provozu nějakého dema.

DPP: Rozumím. Odchyt vzorku – průměrný žák – předpokládám, není možný. Co tam máš dál?

P3: Potvrzuji. Bohužel není... Máme tu průměrnou třídu. Průměrná třída má tolik a tolik žáků, průměrná třída má takové a takové výsledky, průměrná třída má tolik mláďat toho pohlaví a tolik jiného, průměrná třída je taková a taková.

DPP: Začínáme tady tomu rozumět. Nějaký závěr?

P3: Je zajímavé, že celý tento princip průměru se uplatňuje i na odměnu, kterou učitelé za svoji práci ve škole dostávají. V jejich komunikaci se to nazývá průměrný plat. Nepřekvapivě jsem samozřejmě neobjevil učitele, který by ho pobíral. Nějaký konkrétní závěr tedy zatím nejsem schopen formulovat, kromě faktu, že základním principem jejich vzdělávání je průměr.

DPP: Dobře, Pé trojko. Shodli jsme se tu na dalším postupu. Pokračuj v pozorování a sbírání dat. Na jejich základě pak

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy *Ámos s námi a zlé pryč*.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.